

PODPORA ZRIADENIA A ROZVOJA NÁRODNÉHO PODNIKATELSKÉHO CENTRA NA SLOVENSKU

I. ETAPA

SPRIEVODCA INOVAČNÝMI AKTIVITAMI FIRIEM

Centrum vedecko-
technických informácií SR

NPC

NÁRODNÉ
PODNIKATELSKÉ
CENTRUM

Európska únia

2015

Podporujeme výskumné aktivity na Slovensku / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Publikácia Sprievodca inovačnými aktivitami firiem je skrátenou verziou komplexnej publikácie „**ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU V OBLASTI INOVAČNÝCH AKTIVÍT FIRIEM A SPOLUPRÁCE AKADEMICKÉHO A PRIEMYSELNÉHO SEKTORA. NÁVRH RIEŠENÍ KOMPLEXNEJ PODPORY FIRIEM**“ od autorov Bednárová, L., Janáková, H., Zajko, M., Bratislava 2015

Všetky citácie a odkazy na zdroje sú uvedené v danej zdrojovej analýze.

Centrum vedecko-technických informácií, Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava

Rozsah: 33 strán.

Publikácia vznikla v rámci projektu **Podpora zriadenia a rozvoja Národného podnikateľského centra na Slovensku – I. etapa, Kód ITMS Projektu: 26240220092**

OBSAH

1. SÚČASNÝ STAV INOVAČNÝCH AKTIVÍT FIRIEM V SR	4
2. ANALÝZA INOVAČNÝCH AKTIVÍT FIRIEM A SPOLUPRÁCE AKADEMICKÉHO A PRIEMYSELNÉHO SEKTORA	7
3. NÁVRH RIEŠENÍ KOMPLEXNEJ PODPORY PODNIKOV	10
3.1 Zvyšovanie povedomia MSP o význame inovácií, podnikania a jeho podpora.....	10
3.2 Nástroje, ktoré podporujú ochranu duševného vlastníctva	10
4. Finančná a nefinančná podpora MSP	13
4.1 Finančná podpora MSP	13
4.1.1 Štátne nástroje na financovanie inovačných aktivít podnikateľov	13
4.1.2 Súkromné nástroje na financovanie inovačných aktivít podnikateľov	18
4.2 Nefinančná podpora MSP	21
4.2.1 Štátne nefinančné nástroje podpory podnikateľov	21
4.2.2 Súkromné nefinančné nástroje podpory podnikateľov.....	24
ZÁVER.....	33

1. SÚČASNÝ STAV INOVAČNÝCH AKTIVÍT FIRIEM V SR

Podľa prieskumov, ktoré sa uskutočnili v posledných rokoch, v rámci Slovenska i celej Európskej únie, mikro podniky tvoria vyše 90 % všetkých firiem. Na Slovensku mikro, malé a stredné firmy tvoria 99,9 % z počtu všetkých firiem, z čoho iba mikro podniky predstavujú okolo 96 %.

Podiel inovačne aktívnych firiem zo všetkých firiem pôsobiacich v SR je vyše 30 %, či už ide o inovácie v priemysle alebo v službách. Z nich rozhodujúci podiel (97,2 %) podnikov s technologickou inováciou v priemysle a službách tvoria úspešne inovujúce podniky, ktoré zaviedli inovácie produktu alebo procesu alebo obidva druhy inovácií. Nedokončené alebo pozastavené inovačné činnosti sa vyskytli u 2,8 % inovujúcich podnikov. Zo všetkých inovujúcich podnikov v priemysle a službách tvorili podniky s technologickými inováciami 57,9 %. Iba netechnologické (marketingové, organizačné) inovácie zaviedlo 42,1 % podnikov. V rámci netechnologických odvetví možno spomenúť napr. oblasti ako veľkoobchod, maloobchod, oprava motorových vozidiel, doprava a skladovanie, informácie a komunikácia, finančné a poisťovacie činnosti alebo odborné vedecké a technické činnosti.

Medzi **technologické oblasti s najvýraznejším zastúpením inovačných aktivít firiem** patria najmä:

- výroba papiera a papierových výrobkov,
- výroba chemikálií a chemických výrobkov,
- výroba motorových vozidiel,
- výroba koksu a ropných produktov,
- výroba výrobkov z gumy a plastu,
- výroba základných farmaceutických výrobkov a prípravkov,
- výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov,
- výroba elektrických zariadení,
- výroba strojov a zariadení,
- výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov,
- tlač a reprodukcia záznamových médií,
- výroba a spracovanie kovov,
- výroba nábytku a ďalšie.

Podľa prieskumu agentúry SIEA, ktorý uskutočnila na 195 inovatívnych spoločnostiach v SR, tieto firmy realizovali nasledujúce **typy inovácií**:

1. Nové a významne zmenené tovary a služby (38,2 %)
2. Nové alebo významné zmeny spôsobu výroby alebo poskytovania služieb (25 %)
3. Významná zmena organizácie firmy (14 %)

Medzi dôvody iniciovania inovačných aktivít patria najmä rozšírenie ponuky tovarov a služieb, vstup na nové trhy a rozšírenie existujúcich trhov, zlepšenie kvality tovarov a služieb, zvýšenie flexibility produkcie alebo ponuky služieb, zníženie nákladov firmy alebo prispôsobenie sa legislatíve a normám.

Zdroj informácie pre inovovanie významne ovplyvňuje typ realizovaných inovácií, ako aj ich stupeň. Medzi najdôležitejšie zdroje inšpirácie patria vnútorné zdroje firmy, komunikácia so zákazníkmi a klientmi a štúdium konkurenčných produktov.

Inovačné procesy v slovenských firmách zväčša prebiehajú **formou spolupráce s inými partnermi**. Potvrďuje to zistenie, že až 68 % respondentov spolupracovalo počas inovačného procesu s inými firmami alebo inštitúciami.

Dostupnosť finančných zdrojov je často kritický faktor, ktorý dokáže urýchliť inovačné iniciatívy firiem. Z uvedeného prieskumu vyplynuli tieto výsledky:

- vlastné zdroje firiem boli označené za najvýznamnejší zdroj kriticky dôležitý pre financovanie inovačných aktivít,
- granty z verejných zdrojov boli druhým najvýznamnejším zdrojom financovania,
- bankové úvery boli tretím najvýznamnejším zdrojom financovania.

Zdroje rizikového kapitálu a záručné schémy boli označené za málo významné až bezvýznamné v najväčšom počte odpovedí. Paradoxne práve tieto zdroje sa zdôrazňujú ako perspektívne formy podpory inovačných aktivít. Nízku mieru využívania zdrojov rizikového kapitálu zo značnej časti spôsobujú špecifiká tejto formy financovania inovácií, ktoré domáce podnikateľské subjekty neakceptujú.

Medzi najčastejšie bariéry inovácií v podnikaní MSP patria:

- nedostatok potrebných zdrojov vo firme,
- neistý dopyt po nových tovaroch a službách,

- nedostupnosť externých zdrojov,
- vysoké náklady na inovácie,
- nedostatok kvalifikovaných pracovníkov na trhu,
- nedostatok vhodných inovačných partnerov,
- vysoké náklady na ochranu duševného vlastníctva.

2. ANALÝZA INOVAČNÝCH AKTIVÍT FIRIEM A SPOLUPRÁCE AKADEMICKÉHO A PRIEMYSELNÉHO SEKTORA

Hlavným cieľom analýzy podmienok v inovatívnych firmách je na základe zistených informácií hľadať možnosti a riešenia pre vzájomne prospešnú spoluprácu akademického a priemyselného sektora.

Na splnenie hlavného cieľa analýzy boli stanovené nasledovné čiastkové ciele:

- A. Zistiť aký je stav inovačných aktivít podnikateľských subjektov.
- B. Zistiť aký je stav spolupráce akademického a priemyselného sektora v oblasti inovácií.
- C. Navrhnuť, ako je možné riešiť komplexne stav podpory firiem v oblasti inovácií.

Na realizáciu prieskumu a pre zistenie potrebných informácií bola zvolená forma dotazníkového prieskumu pre akademický a priemyselný sektor v rámci BSK. Do prieskumu sa zapojilo 82 firiem (MSP), z ktorých 77 % tvorili firmy pôsobiace na trhu maximálne 4 roky od zápisu do OR SR. Väčšina firiem zapojených do prieskumu pôsobí v oblastiach, ako sú informačné technológie, elektrotechnika a energetika, audio a video technika, vzdelávanie, výskum a vývoj alebo telekomunikácie.

V rámci zistenia stavu inovačných aktivít podnikateľských subjektov sa skúmali nasledujúce faktory:

- Identifikácia inovačného potenciálu MSP – štruktúra riadenia; existencia inovačnej (vedeckovýskumnej) organizačnej zložky v rámci MSP; skúsenosti s realizáciou a implementáciou inovačných aktivít; vlastné finančné zdroje použiteľné pre inovačné aktivity a záujem o spoluprácu s inými subjektmi majúcimi skúsenosti v oblasti inovácií; ochrana duševného vlastníctva MSP.
- Identifikácia inovačných potrieb MSP – čo MSP považujú za významnú podporu inovačných aktivít a čo za menej významnú.
- Identifikácia motivačných faktorov MSP k inováciám a k spolupráci s akademickým sektorom – motivačné dôvody subjektov, ktoré majú aspoň minimálnu spoluprácu s akademickou sférou.

V rámci zistenia stavu spolupráce akademického a priemyselného sektora v oblasti inovácií sa skúmali:

- Bariéry spolupráce medzi akademickým a priemyselným sektorom – bariéry v legislatíve, právne a administratívne obmedzenia; bariéry v podnikateľskom sektore; bariéry vo výskumných inštitúciách a univerzitách;
- Bariéry v spolupráci MSP s akademickým sektorom v oblasti inovácií;
- Úroveň a prínosy spolupráce firiem s akademickým sektorom – hodnotenie záujmu MSP o spoluprácu s akademickým sektorom; hodnotenie potenciálu spolupráce s akademickým sektorom; hodnotenie vhodnosti partnerstva s akademickou sférou; vhodnosť centrálnej koordinácie inovačných a vedeckovýskumných aktivít MSP a akademického sektora v rámci SR; hodnotenie úrovne spolupráce MSP a akademického sektora; hodnotenie prínosov spolupráce MSP s akademickým sektorom pre MSP.

Meranie inovácií je často diskutovanou témou a v podnikoch vytvárajú rôzne kombinácie, ako inovácie čo najúčinnejšie zmerať. V oslovených spoločnostiach sa považujú za hlavný ukazovateľ pre meranie hodnoty inovácií návratnosť investícií. K rozvoju inovácií prispieva najmä neustále zlepšovanie procesov, čo potvrdilo viac ako 62% respondentov. Ďalej nasledovali dva nemenej dôležité faktory: dostupnosť inžinierskych talentov (51,4%) a dostupnosť finančných zdrojov (46%).

Celkovo je možné zosumarizovať výsledky prieskumu nasledovne:

- V BSK je v oblasti inovácií dominancia MSP v oblasti informačných technológií, audio a videotechniky a elektrotechnického priemyslu.
- V MSP je riadenie inovačných a vedeckovýskumných aktivít v kompetencii predovšetkým v rukách GR/CEO alebo top manažmentu (zvyčajne zakladatelia firiem).
- Väčšina MSP investuje maximálne 20% vlastných zdrojov do inovácií (MSP sú z pohľadu inovácií výrazne podfinancované).
- Na vývoji a inováciách sa podieľajú v prípade MSP takmer všetci zamestnanci.
- Hlavným motivačným faktorom pre spoluprácu MSP a akademického sektora je rast firmy a zisku firmy (teda finančné faktory).
- MSP majú záujem o spoluprácu s akademickým sektorom. Hlavné bariéry spolupráce sú nedostatok financií, personálneho zabezpečenia, času pre riešenie inovácií a byrokracia. Chýba silná podpora štátu.

- MSP majú záujem orientovať sa primárne na slovenský akademický sektor.
- Z pohľadu duševného vlastníctva táto oblasť nie je považovaná vo všeobecnosti za významnú, MSP jej nevenujú adekvátnu pozornosť z pohľadu ochrany duševného vlastníctva.
- Akademická sféra má enormný záujem o spoluprácu s MSP (celým priemyselným sektorom) vo forme spoločných výskumných projektov a tiež spolupráci vo forme zmlúv o dielo.

Z uvedeného prieskumu vyplýva aj nasledujúci návrh ako je možné riešiť komplexne stav podpory firiem v oblasti inovácií.

Podrobné výsledky prieskumu je možné pozrieť si v kompletnej verzii štúdie „Analýza súčasného stavu v oblasti inovačných aktivít firiem a spolupráce akademického a priemyselného sektora, ako aj návrhu riešenia komplexnej podpory firiem.“¹

¹ Dostupné online na: < <https://npc.cvtisr.sk/vystupy-1> >

3. NÁVRH RIEŠENÍ KOMPLEXNEJ PODPORY PODNIKOV

3.1 Zvyšovanie povedomia MSP o význame inovácií, podnikania a jeho podpora

Významnú úlohu vo zvyšovaní povedomia verejnosti a najmä vo vzdelávaní záujemcov o podnikanie zastávajú nasledujúce inštitúcie, ktoré organizujú rôzne typy podujatí a súťaže pre podnikateľov:

- Slovak Business Agency (založená v roku 1993 pod názvom Národná agentúra pre rozvoj MSP). Agentúra realizuje rôzne programy, prostredníctvom ktorých bola vytvorená sieť inkubátorov, vznikol internetový portál www.msponline.sk, vznikli nové koncepty klastrov, boli zabezpečené poradenské služby pre MSP, bol zriadený e-learningový program pre MSP, súťaže pre rôzne skupiny podnikateľov a pod. Agentúra okrem toho vydáva internetový časopis Podnikanie dostupný aj online na stránke: www.mp.msponline.sk.
- Centrum vedecko-technických informácií SR, najmä v rámci realizácie projektov NITT (Národná infraštruktúra na podporu transferu technológií na Slovensku) a NPC (Národné podnikateľské centrum na Slovensku).
- Združenie mladých podnikateľov Slovenska a jeho internetový portál www.podnikajte.sk,
- Inkubátory a coworkingové centrá umiestnené najmä v Bratislave, napr. Univerzitný technologický inkubátor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, The Spot, Connect Coworking, RubixLab alebo IMPACT HUB v Bratislave,
- STU Scientific, s.r.o.,
- Dobrovoľné neziskové organizácie, napr. Junior Achievement Slovensko, Junior Chamber International – Slovakia a ďalšie inštitúcie.

3.2 Nástroje, ktoré podporujú ochranu duševného vlastníctva

Každá firma pri svojej činnosti vytvára rôzne druhy duševného vlastníctva. Závisí od oblasti podnikania, či sa bude uberať technickými alebo umeleckými smermi. Výstupy firmy môžu byť najmä vo forme vývoja nových technických riešení a vynálezov alebo sú to dizajny alebo autorské diela. Čo sa týka produkcie firmy, či už ide o hmotné výrobky alebo služby, s uvedením produktov na trh sa spája aj označenie jednotlivých produktov alebo produktových

radov, ako aj názov firmy. Všetky formy duševného vlastníctva je možné si chrániť a tým zvýšiť ich hodnotu a zaručiť si výhradné právo ich používania. Hodnota duševného vlastníctva v mnohých prípadoch presahuje hodnotu hmotného majetku, ktorým firma disponuje. Je preto dôležité rozhodnúť sa správne pri voľbe predmetov duševného vlastníctva, ktoré si firma chráni a spôsobu ich ochrany.

Duševné vlastníctvo (DV) je výsledkom tvorivej duševnej činnosti. Môže ním byť napríklad vynález, technické riešenie, obchodné meno, značka, vzhľad výrobku alebo obalu, autorské dielo a pod. Práva duševného vlastníctva vo všeobecnosti môžeme rozdeliť na dve kategórie:

- **Autorské práva a príbuzné práva** – chránia pôvodné autorské diela, medzi ktoré patria najmä literárne a umelecké diela, vyhotovenie hudobného alebo video záznamu, televízne vysielaťia, počítačové programy, databázy, reklamná tvorba a multimédiá.

Autorské práva sú chránené najmä Autorským zákonom č. 618/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov. Ochrana autorských práv spadá pod kompetencie Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

- **Právo priemyselného vlastníctva** – zastrešuje priemyselné práva formou výhradného monopolu na technické alebo estetické vynálezy a rozlišovacie znaky. Do tejto kategórie patria najmä patenty a úžitkové vzory na vynálezy, ochranné známky, dizajny a označenia geografického pôvodu.

Jednotlivé priemyselné práva sú chránené osobitnými právnymi predpismi. Oblasť ochrany priemyselného vlastníctva má na Slovensku na starosti Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky so sídlom v Banskej Bystrici. Úrad poskytuje rôzne služby a prevádzkuje informačné portály: www.upv.sk, www.patentovat.sk, www.nefejkuj.sk.

Okrem ÚPV SR poskytujú služby v oblasti ochrany duševného vlastníctva patentové kancelárie a v nich pracujúci patentoví zástupcovia (zastupovanie jednotlivcov a firiem pred patentovými úradmi) alebo advokáti. Patentoví zástupcovia sú členmi Slovenskej komory patentových zástupcov (viac info na: www.ratsk.sk).

Medzi ďalšie inštitúcie, ktoré spolupracujú s ÚPV SR a vytvárajú aj vlastné programy a projekty zamerané na podporu ochrany duševného vlastníctva, patria napríklad:

- **Centrum vedecko-technických informácií SR (CVTI SR)** a v rámci neho najmä **Centrum transferu technológií (CTT) pri CVTI SR**, ktoré ponúka verejným vedeckovýskumným inštitúciám, podnikateľským subjektom, študentom, ale aj širokej verejnosti služby a poradenstvo v oblasti ochrany a komercializácie

duševného vlastníctva. Poskytované služby pokrývajú svojim rozsahom celý proces ochrany a prenosu výsledkov výskumu a vývoja do praxe – od odborných konzultácií cez identifikáciu a evaluáciu predmetov priemyselného vlastníctva, vypracovanie rešerší na stav techniky až po zabezpečenie patentovej ochrany, vyhľadanie komercializačných partnerov a vypracovanie licenčných zmlúv. Súčasťou centra je aj stredisko patentových informácií PATLIB. Okrem poskytovaných služieb centrum buduje a prevádzkuje Národný portál pre transfer technológií (www.nppt.sk), portál strediska patentových informácií PATLIB (patlib.cvtisr.sk) a v spolupráci so Slovak business agency pripravuje informačný systém na prepájanie podnikateľskej a vedeckovýskumnej/akademickej sféry na Slovensku.

- **Neulogy, a.s.** je súkromná spoločnosť zaoberajúca sa okrem iného aj transferom technológií a komercializáciou duševného vlastníctva. Spoločnosť vie pomôcť jednotlivcom aj firmám, ktoré disponujú výsledkami výskumu a vývoja (vynález, technické riešenie, know-how a pod.) a chcú ich komercializovať do praxe. Poradí, ako efektívne manažovať duševné vlastníctvo a vyťažiť z neho maximum voľbou vhodného spôsobu komercializácie.
- **BIC Bratislava, spol. s r.o.** je spoločnosť, ktorá sa okrem iných služieb zaoberá aj podporou v oblasti ochrany duševného vlastníctva a transferu technológií. Niektoré zo služieb vykonáva aj v rámci medzinárodnej siete Enterprise Europe Network (EEN).
- **STU Scientific, s.r.o.** je 100 % dcérska spoločnosť Slovenskej technickej univerzity (STU) v Bratislave. V rámci ochrany duševného vlastníctva poskytuje poradenské služby na komerčnej báze, najmä vyhodnotenie ekonomického/komerčného potenciálu technických riešení a voľba stratégie ich ochrany.

4. Finančná a nefinančná podpora MSP

4.1 Finančná podpora MSP

V oblasti financovania inovačných firiem existujú rôzne nástroje a mechanizmy, ktoré zabezpečujú štátne inštitúcie, ako aj verejné subjekty. Rôzne inštitúcie a programy podporujú rôzne fázy podnikateľských projektov. Niektoré typy podpory sú určené pre startup firmy (začínajúcich podnikateľov) a niektoré pre už zabehnuté existujúce firmy.

4.1.1 Štátne nástroje na financovanie inovačných aktivít podnikateľov

Medzi štátne nástroje určené na finančnú pomoc podnikateľom v oblasti inovácií patria najmä:

- 1. Mikropôžičkový program** – tento finančný nástroj vykonáva Slovak Business Agency, poskytovateľom je Ministerstvo hospodárstva SR (MH SR). Jeho cieľom je sprístupnenie úverových zdrojov mikropodnikateľom, malým podnikateľom a začínajúcim podnikateľom za výhodnejších podmienok. Podpora spočíva v poskytnutí mikropôžičky podnikateľovi pre investičné projekty a projekty zamerané na nákup zásob obchodného charakteru. Má revolvingový charakter. Minimálna výška úveru je 2 500 EUR, maximálna výška úveru je 50 000 EUR. Doba splatnosti úveru je od 6 mesiacov do 4 rokov. Bližšie informácie o mikropôžičkovom programe sú dostupné na web stránke <http://www.sbagency.sk/mikropozicky>.
- 2. Fondy rizikového kapitálu** – predstavujú finančné prostriedky vkladané investorom do základného imania obchodných spoločností. Rizikový kapitál možno použiť na financovanie začatia podnikateľskej činnosti, jej rozvoj alebo ďalšiu expanziu. Investor rizikového kapitálu pritom ako protihodnotu za poskytnutie určitého objemu finančného kapitálu nadobúda podiel na základnom imaní spoločnosti, obvykle menšinový, a zúčastňuje sa na prijímaní základných rozhodnutí firmy, ale bežný chod spoločnosti ponecháva na realizátoroch podnikateľského zámeru. Medzi štátne fondy rizikového kapitálu patria napríklad Národný holdingový fond, s.r.o. (NHF), ktorý spravuje aj fondy bez právnej subjektivity: Fond štartovacieho kapitálu, Regionálny fond štartovacieho kapitálu a Fond SISME. Okrem nich spravuje aj fondy so samostatnou právnou subjektivitou: Fond Seed Capital, k. s.

- Slovenský Rozvojový Fond, a. s.
- Slovenský rastový kapitálový fond, a. s.
- Fond inovácií a technológií, a.s.

3. Podnikateľské úvery a bankové záruky – v rámci tejto kategórie pôsobia dve hlavné finančné inštitúcie, ktorými sú:

- **Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s. (SZRB)** – zameraná najmä na podporu a rozvoj malého a stredného podnikania na Slovensku, podporuje tiež mestá a obce a obnovu bytových domov. Vlastníkom a výlučným akcionárom SZRB je Slovenská republika zastúpená Ministerstvom financií SR. Poslaním SZRB je podporovať a rozvíjať malé a stredné podnikanie na Slovensku, s cieľom hľadať priestor na trhu tam, kde komerčné banky z rôznych dôvodov nevstupujú, alebo vstupujú len s limitovaným objemom zdrojov. Na splnenie poslania využíva banka okrem svojich úverových produktov aj partnerskú spoluprácu s komerčnými bankami a ostatnými inštitúciami podporujúcimi cieľový segment formou bankových záruk.
- **Exportno-importná banka Slovenskej republiky (EXIMBANKA SR)** – je jediným priamym finančným nástrojom štátu využívaným pri podpore exportu. Jej hlavným cieľom je zvýšenie konkurenčnej schopnosti slovenských vývozcov tovarov a služieb na medzinárodných trhoch. EXIMBANKA SR ponúka celú škálu finančných produktov spojených s vývozom, predovšetkým úverové poistenie, financovanie a záruky.

4. Projekty spolufinancované z EÚ – Európska únia poskytuje v programovom období rokov 2014 – 2020 pomoc v rámci nasledujúcich programov a fondov:

a) Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF):

- Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR)
- Európsky sociálny fond (ESF)
- Kohézny fond (KF)
- Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV)
- Európsky námorný a rybársky fond (ENRF)

SR bude čerpať EŠIF prostredníctvom šiestich základných **operačných programov**:

- Výskum a inovácie,
- Kvalita životného prostredia,

- Integrovaná infraštruktúra,
- Integrovaný regionálny operačný program,
- Ľudské zdroje, zamestnanosť a inklúzia,
- Efektívna verejná správa.

b) HORIZONT 2020 – je súčasťou hlavnej iniciatívy stratégie Európa 2020, ktorej cieľom je posilniť konkurencieschopnosť Európy v celosvetovom meradle. Spája všetky existujúce zdroje financovania EÚ v oblasti výskumu a inovácií vrátane **7. rámcového programu** (7RP), činnosti súvisiace s inováciou v rámci **rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP)** a aktivity **Európskeho inovačného a technologického inštitútu (EIT)**. Zdroje programu sa budú sústrediť na 3 hlavné priority: excelentná veda; vedúce postavenie priemyslu a spoločenské výzvy.

Základným prvkom financovania MSP v rámci programu Horizont 2020 je tzv. **SME Instrument (Nástroj pre MSP)**, na ktorý je do roku 2020 alokovaných 3 mld. Eur. Cieľom nástroja je podporiť najinovatívnejšie malé podniky s veľkým potenciálom rastu. Pracovný program Horizontu 2020 **"Inovácie v MSP" (Innovation in SMEs)** stanovuje okruhy a témy, v rámci ktorých je možné sa prihlasať. Uchádzať sa je možné kedykoľvek, pričom prihlášky sú vyhodnocované štyrikrát do roka.

Program pre konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov na roky 2014 – 2020 (COSME) je európsky komunitárny program zameraný na podporu konkurencieschopnosti európskych podnikov. Jeho cieľom je zvýšiť prístup MSP k finančným zdrojom, podporovať podnikateľov a ich internacionalizáciu a zlepšovanie podnikateľského prostredia. Je postavený na 4 hlavných cieľoch, na ktorých sa bude nasledovne deliť aj rozpočet COSME v celkovej výške 2,3 miliardy Eur:

- zlepšenie prístupu MSP k financovaniu (60 %)
- zlepšenie prístupu na trhy (21,5 %),
- zlepšenie rámcových podmienok pre konkurencieschopnosť podnikov (2,5 %),
- podpora podnikania (11 %).

Program Kreatívna Európa sa začal realizovať v roku 2014 a vznikol zlúčením dvoch samostatných programov Kultúra a MEDIA. Program Kreatívna Európa je zameraný predovšetkým na podporu MSP v kultúrnych a kreatívnych sektoroch. Spadá sem aj

plánovaný garančný mechanizmus, ktorý má za cieľ zvýšiť dostupnosť zdrojov z bankových a finančných inštitúcií, s jeho spustením sa počíta v roku 2016.

- 5. Národné programy na financovanie MSP – Fondy návratnej finančnej výpomoci a dotácie** – v kompetencii MH SR je aj poskytovanie dotácií v zmysle zákona o podpore na zriadenie priemyselných parkov a poskytovanie investičnej pomoci na rozvoj regiónov. MH SR má taktiež právomoc poskytovať dotácie v zmysle Zákona č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR.

Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA) je príspevkovou organizáciou zriadenou MH SR. Je nezávislou odbornou autoritou v oblasti rozvoja inovácií a v oblasti energetiky. Jej úlohou je získavanie, spracovávanie a zverejňovanie informácií o činnosti fyzických a právnických osôb v oblasti rozvoja inovácií a v oblasti energetiky, o hospodárení s energiou a racionálnom využívaní zdrojov energie. SIEA je od 1. januára 2014 jediným sprostredkovateľským orgánom pod Riadiacim orgánom pre Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast.

Inovačný fond je neinvestičný fond a je samostatnou neziskovou, neštátnou právnickou osobou s pôsobnosťou na území SR, ktorý zriadilo MH SR. Poskytuje návratnú finančnú výpomoc za účelom podpory subjektov riešiacich projekty v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, využitia a ochrany patentov, priemyselných a úžitkových vzorov, pričom výsledkom riešenia majú byť inovatívne výrobky a služby s vyššou pridanou hodnotou a reálnou nádejou uplatnenia sa na domácom a európskom, respektíve svetovom trhu. Návratná finančná výpomoc spočíva v uľahčení prístupu k finančným zdrojom za výhodných úrokových podmienok.

Štátne zdroje financovania vo forme **nenávratnej podpory** – podpora výskumu a vývoja v SR sa riadi zákonom č. 172/2005 Z. z. Uskutočňuje sa poskytovaním finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ).

Existujú dve základné formy podpory:

- **Účelová grantová forma** – poskytovanie účelovo viazaných finančných prostriedkov na riešenie projektov vedy a výskumu (VaV).

- **Inštitucionálna forma** – poskytovanie finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu na prevádzku infraštruktúry VaV pre Slovenskú akadémiu vied (SAV), verejným a štátnym VŠ a príspevkovým rezortným výskumným ústavom.

Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV) – administruje a rozdeľuje finančné prostriedky štátu v oblasti VaV. Agentúra poskytuje finančné prostriedky na riešenie projektov vo všetkých odboroch vedy a techniky v rámci programov agentúry, v rámci medzinárodných dohôd o vedecko-technickej spolupráci a projektov v rámci medzinárodných programov a iniciatív v oblasti výskumu a vývoja vrátane nákladov na ich prípravu. V súčasnosti na svojej stránke informuje o grantoch v niekoľkých schémach:

- **Všeobecné výzvy** – Ide o otvorené výzvy na predkladanie projektov, v ktorých sa výskumno-vývojové kolektívy v akejkoľvek oblasti môžu na projektovom základe uchádzať o finančné prostriedky. Výzvy sú zverejňované obvykle raz za rok. Žiadateľom môže byť slovenská právnická osoba alebo slovenská fyzická osoba – podnikateľ, ktorá má platné osvedčenie o spôsobilosti vykonávať výskum a vývoj. Pre nepodnikateľské subjekty môže agentúra poskytnúť finančné prostriedky na základný, aplikovaný výskum a vývoj až do výšky 100 % nákladov. Pre podnikateľské subjekty sa poskytovanie finančných prostriedkov agentúrou riadi zákonom č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov.
- **Bilaterálna spolupráca** – Cieľom programu je podporiť bilaterálnu spoluprácu medzi SR a týmito krajinami: Bulharsko, Česko, Čína, Francúzsko, Grécko, Juhoafrická republika, Maďarsko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Rusko, Slovinsko, Srbsko, Taliansko a Ukrajina. Program podporuje bilaterálne projekty na základe medzivládnych dohôd. Cieľom projektov je nadviazanie novej alebo zintenzívnenie už existujúcej vedecko-technickej spolupráce. Ide o menšie granty v sume niekoľko tisíc EUR. Prostriedky bývajú využité najmä na mobilitu osôb.
- **Multilaterálna spolupráca** – V rámci programu multilaterálnej spolupráce boli realizované viaceré programy, v súčasnosti sú však všetky uzavreté. Má to dva hlavné dôvody, zvýšenie podpory VaV v rámci štrukturálnych fondov a najmä nedostatok finančných prostriedkov v štátnom rozpočte.

Vzhľadom na súčasný neuspokojivý stav účasti podnikateľských subjektov na podpore vedy a výskumu v SR by bolo vhodné prehodnotiť zavedenie iných nepriamych nástrojov financovania. Vo vyspelých štátoch sa stále viac používajú najmä rôzne daňové stimuly, ktoré

motivujú súkromnú sféru viac investovať do podpory vedy, výskumu a inovácií. Tieto stimuly sú kompatibilné s legislatívou EÚ a rastie tým aj financovanie podnikového výskumu a vývoja, ktorý na Slovensku tvorí len veľmi malé percento investícií. Ďalšou možnosťou je filantropné financovanie výskumu cez verejné nadácie, dotácie poskytujúce výskumné granty, fondy získavajúce prostriedky od darcov a pod.

4.1.2 Súkromné nástroje na financovanie inovačných aktivít podnikateľov

Na Slovensku existuje aj súkromná finančná podpora podnikateľov a ich inovačných aktivít. Môžeme hovoriť o týchto základných formách:

1. **Rizikový kapitál – tzv. venture kapitál** – finančné prostriedky zo súkromných zdrojov určené na financovanie začínajúcich firiem. Investori rizikového kapitálu majú za cieľ podporiť projekty s rastovým potenciálom a mať tak možnosť získať zaujímavé zhodnotenie vložených peňazí, avšak pri vysokom riziku. Medzi investorov rizikového kapitálu môžu patriť individuálni podnikateľskí anjeli, siete podnikateľských anjelov alebo fondy private equity. Na Slovensku pôsobia nasledujúce súkromné siete podnikateľských anjelov a investorov venujúce sa finančnej podpore podnikateľských nápadov:
 - Klub podnikateľských anjelov Slovenska (<http://businessangels.sk>)
 - Neulogy Ventures (<http://www.neulogy.vc/sk>)
 - 42angels (<http://42angels.com>)
 - Y Soft Ventures (<https://www.ysoft.com/>)
 - G4 Investments (<http://www.g4.sk>)
 - LRJ CAPITAL (<http://lrjcapital.com/>)
 - Limerock Fund (<http://www.limerock.sk/sk/>)
 - Credo Ventures (<http://www.credoventures.com/>)
 - J&T Ventures (<https://www.jtbank.cz/info/jt-ventures/>)
2. **Crowdfunding** – patrí medzi novo vznikajúce alternatívne formy financovania spájajúce priamo tých, ktorí majú k dispozícii finančné prostriedky a chcú ich požičať alebo investovať s tými, ktorí potrebujú prostriedky na financovanie konkrétneho projektu. Ako už samotný anglický výraz napovedá, crowdfundingové kampane fungujú na princípe zbierania menších individuálnych príspevkov od veľkého počtu osôb, väčšinou prostredníctvom internetu. Projekty sú zvyčajne zamerané na financovanie relatívne

menších cieľov, avšak existujú aj výnimky. Na jednej strane transakcie crowdfundingu existuje osoba s nápadom na projekt, ktorá pripraví crowdfundingovú kampaň – vlastník projektu a na strane druhej ide o „dav“ ľudí, ktorí dávajú peniaze na realizovanie tejto myšlienky – prispievatelia.

Zoznam crowdfundingových portálov, na ktorých je možné získať financovanie aj pre slovenské projekty:

- Marmeláda - <http://www.marmelada.sk/>
- Indiegogo - <https://www.indiegogo.com/>
- HitHit - <https://www.hithit.com/sk/home>
- Ideas starter – www.ideasstarter.com
- FundedByMe - <https://www.fundedbyme.com/>
- GoFundMe - <http://www.gofundme.com/>
- Startovač - <https://www.startovac.cz/>
- Patreon - <https://www.patreon.com>
- Quirky - <https://www.quirky.com/>
- RocketHub - <http://www.rockethub.com/>
- Nakopni mě - <http://www.nakopni.me/>
- Crowdberry (tzv. „equity based“ crowdfundingový portál, ktorý sa odlišuje od klasických crowdfundingových portálov tým, že tento prístup spája s rizikovým kapitálom. Jeho podstatou je prepojenie skupiny kvalifikovaných investorov, menovite známych a organizovaných v investorskom klube, s podnikateľskými nápadmi.) – <http://www.crowdberry.sk>

3. Mezanínové financovanie – predstavuje hybridnú formu financovania, pričom má niektoré charakteristiky bankového úveru (úver, z ktorého sa platia úroky), ale aj vlastného kapitálu. Jednou z mála spoločností, ktoré poskytujú mezanínové financovanie na slovenskom trhu, je spoločnosť **RMS Mezzanine, a.s.** Financovanie pozostáva najmä z podriadeného úveru, no pokiaľ si to štruktúra projektu vyžaduje, investície môžu mať aj formu vlastného kapitálu (equity), klasického úveru a podobne. Spoločnosť RMS Mezzanine, a.s. má za cieľ investovať do úspešných malých a stredných firiem primárne so sídlom na Slovensku a v Českej republike, ktoré majú dlhodobý rastový potenciál. Hlavnými oblasťami investícií sú firmy aktívne v odvetví utilít, služieb, zdravotníctva, telekomunikácií a médií, maloobchodu, stavebníctva a výrobné podniky, pričom výška investície sa pohybuje v rozmedzí 1 až 5 mil. EUR

- 4. Komerčné bankové produkty** – ide o financovanie pre zabehnuté firmy s preukázateľnou históriou. Najčastejšie medzi tieto produkty patria biznis úvery, bezúčelové úvery, hypotekárne úvery, leasing, faktoring alebo voliteľné prečerpanie.

4.2 Nefinančná podpora MSP

Okrem finančnej podpory podnikateľov existujú aj rôzne formy nefinančnej podpory, ako sú služby, ktoré uľahčujú ľuďom založenie firmy alebo jej fungovanie najmä v prvých rokoch podnikania. Môže ísť o rôzne služby, ktoré sú poskytované rôznymi inštitúciami, napríklad o poskytnutie priestorov, konzultačných služieb, organizáciu podujatí alebo pomoc pri vyhľadávaní kontaktov potrebných pre obchod a rozvoj podnikania. Nefinančnú podporu malým a stredným firmám poskytujú nielen štátne inštitúcie, ale aj rôzne súkromné inštitúcie, ktorých zakladateľmi sú vysoké školy, mestá, komerčné firmy alebo súkromné osoby.

4.2.1 Štátne nefinančné nástroje podpory podnikateľov

SBA – Slovak Business Agency (www.sbagency.sk) dlhodobo poskytuje podporné programy pre MSP, a to najmä v oblasti poskytovania poradenských služieb. Podporné programy SBA na roky 2014 – 2017 – na toto obdobie bolo prostredníctvom MH SR schválených 6 štátnych podporných programov na podporu MSP:

1. Program Podpora vzdelávania a poradenstva pre vybrané skupiny záujemcov o podnikanie a začínajúcich podnikateľov
2. Schéma poradenstva a vzdelávania pre malých a stredných podnikateľov (schéma pomoci de minimis)
3. Program na podporu start-upov
4. Program monitoring a výskum oblasti malého a stredného podnikania
5. Program podpory úspešnej podnikateľskej praxe a výchovy k podnikaniu
6. Program na podporu internetovej ekonomiky

SBA má za cieľ podporovať MSP na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni, ako aj pri rozvoji globálneho podnikania za hranicami Slovenska. Za týmto účelom SBA buduje v spolupráci s **Centrom vedecko-technických informácií Slovenskej republiky (CVTI SR)** v rámci projektu „*Podpora zriadenia a rozvoja Národného podnikateľského centra na Slovensku - I. etapa*“ Národné podnikateľské centrum, ktoré by malo byť prvotným kontaktným bodom pre všetkých podnikateľov.

Národné podnikateľské centrum (NPC) má poskytovať široké portfólio služieb pre začínajúcich, ale aj skúsených podnikateľov, kreatívnych a inovatívnych ľudí, ktorí uvažujú

o komercializácii svojho nápadu, ale aj pre všetkých nadšencov, ktorí sa chcú dozvedieť viac zo sveta podnikania. Národné podnikateľské centrum vzniká s podporou štrukturálnych fondov EÚ a má ponúknuť širokú škálu služieb, ako sú finančná podpora a poradenstvo, nefinančné služby, transfer technológií, vzdelávanie, príležitosti pre networking na konferenciách a seminároch a tvorivé dielne FabLab a Creative Point.

V rámci budovania NPC, ako aj predošlých štátnych schém a programov podpory podnikania realizuje a pripravuje SBA nasledujúce podporné programy a aktivity pre MSP:

- **Finančné programy** – pôžičky, venture kapitál a ich kombinácie.
- **Nefinančné programy** – napr. akceleračný program, stážový program, inkubačný program, rastový program, pilotné projekty s cieľom predstaviť témy „Small Business Act“ a programy v rámci európskej siete Enterprise Europe Network.
- **Program STARTUP SHARKS** – podpora pre startupy, pričom cieľová skupina môžu byť fyzické osoby alebo MSP do 5 rokov od svojho založenia. V rámci tohto programu sú poskytované hlavne nasledujúce služby:
 - **STARTUP POOL** – určený pre skupiny zaujímavé sa o založenie vlastnej firmy, ako aj pre existujúce firmy a startupy a zahŕňa poradenské služby, workshopy a semináre, tréningy a kurzy v oblasti podnikania a účasť na medzinárodných startupových podujatiach.
 - **STARTUP SEA** – určený pre rovnaké cieľové skupiny a umožňuje získať profesionálnu podporu pri príprave tzv. „feasibility study“ (štúdie realizovateľnosti), vývoji produktu alebo funkčného prototypu, programovaní, marketingu, tvorbe projektového tímu a pod.
 - **STARTUP OCEAN** – program je určený pre podnikateľov a existujúce startupy, ktoré v rámci neho môžu požiadať o 3-týždňovú alebo 3-mesačnú stáž v jednom z úspešných startupových centier v zahraničí.
- **Podpora marginalizovaných skupín** – podpora žien podnikateliek, emigrantov, hendikepovaných ľudí, mladých ľudí a seniorov.
- **Rozvoj spolupráce a transferu know-how** – implementácia projektov, ktoré prevádzajú skúsenosti a reformy do rozvojových krajín. SBA je zakladajúcim členom platformy slovenských podnikateľov pre rozvoj zahraničnej spolupráce.
- **FabLab** – kreatívna dielňa zriadená tiež v spolupráci s CTVTI SR určená najmä pre študentov, v rámci ktorej je možné bezplatne si vyskúšať 3D modelovanie a tlač na 3D tlačiarňi, tlač na textil a iné technológie. Toto pracovisko je umiestnené v priestoroch Fakulty

informatiky a informačných technológií (FIIT) Slovenskej technickej univerzity (STU) v Bratislave v Mlynskej doline.

- **CreativePoint** – kreatívna dielňa pre firmy (zatiaľ je v štádiu prípravy).

Okrem uvedených služieb SBA vyvíja aj nasledujúce iniciatívy:

- **Podnikateľka Slovenska** – súťaž pre ženy podnikateľky, ktorej cieľom je oceniť a vyzdvihnúť úspech žien v podnikaní a ich schopnosť spojiť osobný a pracovný život. Toto ocenenie sa udeľuje od roku 1999.
- **Európska cena za podporu podnikania** – ocenenie v rámci tejto súťaže je vyjadrením uznania a odmenou za iniciatívy, politiky alebo projekty podporujúce podnikateľské aktivity na národnej a miestnej úrovni. Víťazi národného kola postupujú do európskej súťaže.
- **Európsky týždeň MSP (SME Week)** – jeho cieľom je prejaviť uznanie podnikateľom za ich príspevok k vytváraniu pracovných miest, inovácií a konkurencieschopnosti Európy.
- **Časopis Podnikanie** – informuje o úspešných firmách, aktualitách, legislatívnych zmenách v podnikaní, poskytuje užitočné rady a zoznam podujatí pre MSP a promuje aktivity SBA. Je určený najmä podnikateľom, záujemcom o podnikanie, korporátnej sfére a študentom.
- **Informačné materiály** – SBA vydáva rôzne informačné brožúry a letáky pre podnikateľov.
- **Príručky ako podnikateľ v krajinách EÚ** – obsahujú informácie o postupe založenia firmy v jednotlivých krajinách, základné legislatívne informácie a užitočné kontakty.
- **Príručky ako podnikateľ v rozvojových krajinách** – obsahujú informácie, rady a odporúčania pri obchodovaní s rozvojovými krajinami.

SARIO – Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (www.sario.sk) je štátnou príspevkovou organizáciou MH SR. Hlavným poslaním agentúry je akcelerovať a katalyzovať slovenskú ekonomiku prostredníctvom získavania investícií, zviditeľňovať postavenie Slovenska v medzinárodných politických, ekonomických a spoločenských štruktúrach, napomáhať slovenskému podnikateľskému prostrediu pri prenikaní na medzinárodné trhy v súlade s koncepciou zahranično-ekonomickej politiky SR. V rámci podpory rozvoja investícií a obchodu zabezpečuje propagáciu výhod slovenského podnikateľského a investičného prostredia, získava investorov, organizuje aktivity na podporu obchodu so zahraničím,

poskytuje konzultačnú činnosť. Medzi jej ďalšie aktivity patrí aj účasť na všeobecných a špecializovaných výstavách a veľtrhoch, realizácia obchodných misií v zahraničí, prijímanie zahraničných misií, vzdelávacie programy pre exportérov a poskytovanie poradenských služieb v tuzemsku a v zahraničí.

4.2.2 Súkromné nefinančné nástroje podpory podnikateľov

Súkromných inštitúcií a iniciatív fungujúcich na formálnej aj neformálnej báze, ktoré sa venujú podpore vzniku a fungovania MSP, je viac ako štátnych inštitúcií, preto sme sa rozhodli túto časť štúdie rozdeliť na:

1. Inštitúcie a iniciatívy venujúce sa podpore zakladania firiem
2. Inštitúcie venujúce sa podpore zakladania firiem aj podpore existujúcich firiem
3. Inštitúcie venujúce sa podpore existujúcich firiem

4.2.2.1 Inštitúcie a iniciatívy venujúce sa podpore zakladania firiem

STU SCIENTIFIC, s.r.o. (www.stuscientific.sk) je obchodná spoločnosť založená Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave, ktorá zabezpečuje transfer technológií do praxe prostredníctvom vytvárania a podpory **spin-off spoločností** zameraných na podnikanie s inováciami v rozličných segmentoch. Spin-off spoločnosti sú malé inovatívne firmy, ktoré vznikli odčlenením od materskej spoločnosti s vysokým rastovým a inovatívnym potenciálom. Pre súkromné osoby je možnosť obrátiť sa na túto spoločnosť v prípade, ak majú záujem o spoločné podnikanie s výskumníkmi, doktorandmi alebo ďalšími pracovníkmi z STU.

JA SR - Junior Achievement Slovensko, n.o. (www.jaslovensko.sk) – nezisková organizácia, ktorá sa venuje vzdelávaniu študentov o podnikaní. Uskutočňuje vzdelávacie programy zážitkovou formou – študenti musia reálne vykonávať podnikanie vo fiktívnych firmách, ktoré sa registrujú na oficiálnych úradoch, musia si vymyslieť produkt, zabezpečiť jeho produkciu a odbyt a viesť si finančné výkazy.

AZU - Aktivita zvyšuje úspech (www.azu.sk) je národný rozvojový projekt, ktorý vznikol z iniciatívy študentov na Technickej univerzite v Košiciach. K dnešnému dňu už projekt zastrešuje aktivity pre študentov vysokých škôl v každom krajskom meste Slovenska za účelom

ich osobnostného rozvoja. Prostredníctvom seminárov, prednášok, diskusií a workshopov projekt upriamuje pozornosť na potrebu rozvoja soft skills a projektového manažmentu. Tieto a iné znalosti sú neodmysliteľnou súčasťou každého povolania bez ohľadu na to či sa jedná o korporátnu sféru, vedeckú činnosť alebo vlastné podnikanie.

Startup Weekend Bratislava (<http://bratislava.startupweekend.org>) je 54 hodinový maratón, ktorý sa koná vždy na jeseň počas jedného víkendu od piatku do nedele. Jeho cieľom je za tento čas pretransformovať zaujímavé podnikateľské idey s potenciálom do startupu s pomocou mentoringu od úspešných podnikateľov. Prihlásení účastníci majú možnosť kreatívne pracovať na svojom nápade, prípadne sa pridať do tímu k nápadom, ktoré prešli na základe hlasovania publika do finále. Výhodou podujatia je možnosť získať zaujímavé kontakty a konštruktívnu spätnú väzbu, ktorá pomôže nielen zlepšiť samotný zámer a vypilovať myšlienku, ale aj posunúť podnikateľský tím dopredu.

StartupCamp (www.startupcamp.sk) je pravidelné neformálne stretnutie ľudí zaujímajúcich sa o startupy – zakladatelia, programátori, dizajnéri, investori a ďalší, ktorí sa zaujímajú o danú problematiku. Na podujatí sa prezentujú podnikateľské zámery startup firiem v oblasti inovácií, technológií, kreatívneho priemyslu, dizajnu a pod. Cieľom je prezentácia zaujímavých mladých firiem, ako aj nadobudnutie kontaktov na investorov a ďalších partnerov na potenciálnu spoluprácu.

Rozbehni sa! (www.rozbehnisa.sk) je projekt, ktorý realizuje spoločnosť Best Guest s.r.o. so sídlom v Banskej Bystrici. V rámci online materiálov poskytujú však podporu na území celého Slovenska. V rámci projektu ide o podporu rozvoja podnikavosti mladých ľudí, vzdelávanie a podporu podnikateľských nápadov od fázy idey po zavedenie produktu na trh prostredníctvom aktivít ako e-learning, videá, e-book a rôznych súťaží.

StartitUp.sk (www.startitup.sk) je startupový komunitný portál založený v roku 2014 a je iniciatívou vysokoškolských študentov. Je štartovacou čiarou pre množstvo šikovných mladých ľudí. Všetky svoje služby a informácie poskytuje zadarmo. Od nájdenia kvalitného freelancera pre startup, cez listovanie a odpromovanie startupu až po možnosť získať pracovnú pozíciu v startupe.

Medzi tieto inštitúcie patria:

- Podnikateľské inkubátory
- Coworkingové centrá
- Ostatné súkromné inštitúcie

PODNIKATEĽSKÉ INKUBÁTORY

InQb STU - Univerzitný technologický inkubátor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave (www.inqb.sk) je pracoviskom Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Jeho hlavným cieľom je podpora začínajúcich podnikateľov. Ako technologický inkubátor podporuje inovatívne zámery a idey v oblasti rôznych technických smerov v rôznych fázach – od myšlienky až po reálne podnikanie. Za týmto účelom prevádzkuje dva základné programy a organizuje množstvo odborných podujatí venovaných problematike podnikania. Základné programy InQb STU:

- **Start-up kancelária** – program umožňuje využiť na 3 mesiace zadarmo zariadenú kanceláriu s technickým vybavením, internetom, zasadacou miestnosťou a poradenstvom pri zakladaní firmy. O vstup do programu sa môžu uchádzať študenti, doktorandi alebo absolventi vysokej školy, ktorí si plánujú založiť inovatívnu firmu, ktorá sa bude orientovať na vývoj produktov a služieb v technických oblastiach.
- **Program InQb** – v programe sa o vstup do inkubátora ako inkubovaná firma môžu uchádzať záujemcovia, ktorí si plánujú založiť alebo už majú založenú inovatívnu firmu (obchodnú spoločnosť) s orientáciou na poskytovanie vlastných produktov a služieb v oblasti techniky/technológií. Založená firma nesmie byť staršia ako 3 roky, pričom sa prihliada na deň zápisu do Obchodného registra Slovenskej republiky (OR SR). Podporu firma môže získať na obdobie maximálne 3 rokov. Výnimku na obdobie 5 rokov je možné udeliť firmám pôsobiacim v oblasti biotechnológií alebo nanotechnológií. Úspešný uchádzač počas dohodnutého obdobia môže využívať napr. zvýhodnený prenájom zariadených kancelárskych priestorov, spoločné technické vybavenie, prístup do priestorov non-stop, adresu inkubátora ako svoje sídlo a korešpondenčnú adresu, bezplatný prístup k zasadacej miestnosti, sprostredkovanie kontaktov na technických odborníkov a mentorov, poradenstvo v oblasti ochrany duševného vlastníctva, networking, prístup na všetky podujatia, ktoré organizuje inkubátor a ďalšie služby a výhody.

Medzi hlavné podujatia, ktoré inkubátor organizuje, patria Biznis raňajky InQb, odborné semináre a workshopy, informačné semináre, školenia podnikateľských zručností, súťaže podnikateľských plánov, fórum InQb, TECH INNO DAY a ďalšie.

Uvedené služby je možné získať už od 119 EUR za mesiac (vrátane DPH) s vlastnou kanceláriou s rozlohou cca 15 m², prípadne za 60 EUR za mesiac bez kancelárskych priestorov vo virtuálnej verzii (Program InQb Virtual).

Inkubátor Malacky, n.o. (www.inmalacky.sk) – je podnikateľským inkubátorom so všeobecným zameraním, teda podporuje podnikateľské zámery s akýmkoľvek zameraním. Inkubátor v Malackách je neziskovou organizáciou a medzi jeho hlavné služby patria:

- Prenájom priestorov – kancelárie, polyfunkčné priestory, výrobné a skladové priestory, prednášková sála a rokovacie miestnosti, výstavná plocha.
- Využitie spoločných priestorov – kaviareň, recepcia a služby sekretariátu, strážna služba.
- Podpora pri presídlení firmy
- Podnikateľské poradenstvo, podpora pri transfere technológií, investičné poradenstvo
- Networking – sprostredkovanie kontaktov a partnerov v rámci európskych sietí (najmä European Innovation Relay Centres Network, European BIC Network, Innovation Centres in Eastern and Central Europe, Science Parks and Innovations Centers Expert Network, PAXIS Network).
- Podpora pri účasti na výskumno-vývojových programoch – rozširovanie informácií, príprava, kontrola návrhov výskumno-vývojových projektov a ich manažment, hľadanie partnerov pre európske výskumno-vývojové programy, ekonomicko-technologický prieskum, podpora inovačných MSP so záujmom zvýšenia vlastnej inovatívnosti a konkurencieschopnosti prostredníctvom implementácie nových technológií v ich výrobných procesoch alebo poskytovaní služieb.

COWORKINGOVÉ CENTRÁ

Coworkingové centrá poskytujú zdieľané pracovné priestory pre podnikateľov (najmä startupy) a tzv. freelancerov (väčšinou živnostníkov pracujúcich sami pre seba) z radu inovátorov, kreatívcov a pod. Väčšinou ide o jeden veľký priestor, ktorého súčasťou je kancelárske vybavenie pre viacero jednotlivcov alebo tímov, niektoré však majú k dispozícii navyše aj niekoľko samostatných kancelárskych priestorov. Súčasťou väčšiny coworkingových centier sú aj konferenčné priestory, poprípade kaviareň. Možnosť navštevovať tieto centrá je buď

jednorázová alebo funguje na báze viacerých typov členstva podľa potrieb jednotlivých členov (typu a intenzity služieb, ktoré potrebujú). Okrem priestorov poskytujú aj širokú škálu služieb podobnú podnikateľským inkubátorom (poradenstvo, mentoring, networking, organizácia podujatí a pod.), prípadne aj kratšie inkubačné programy.

V Bratislavskom kraji sú v prevádzke nasledujúce coworkingové centrá:

- Brain House - www.brainhouse.sk
- COFFICE - www.coffice.sk
- Connect Coworking - <http://connect-network.com/sk>
- IMPACT HUB Bratislava - <http://impacthub.sk/>
- RubixLab - <http://rubixlab.com/>
- The Spot - www.thespot.sk
- UniCare - <http://www.unicare.sk/coworking-centrum-uvod>

OSTATNÉ SÚKROMNÉ INŠTITÚCIE

The Startup Studio (www.kpmg-studio.sk) je iniciatíva realizovaná spoločnosťou **KMPG Slovensko spol. s r.o.**, ktorá pomáha startup firmám v nasledovných oblastiach:

- formulácia a vypracovanie právnej dokumentácie (napr. spoločenské zmluvy, zmluvy s investormi a ďalšími stranami pre podnikateľov),
- založenie právnickej osoby a daňová registrácia v krajinách po celom svete, prevedenie pravidlami podnikania v jednotlivých krajinách,
- poskytnutie podpory v oblasti ochrany duševného vlastníctva,
- podpora pri oslovení a komunikácii s investormi, podpora pri odhade reálnej hodnoty podniku pre účely oslovenia investorov, vyjednávaní podmienok investície,
- pomoc pri zostavení tímu a výberu jednotlivých členov,
- pomoc pri zavedení korporátnych štandardov pri finančnom reportingu, dodržiavaní legislatívnych predpisov a noriem a riadení podniku, ktoré sú uplatniteľné aj vo svete,
- identifikácia a realizácia dobre zhodnotených fúzií a akvizícií, ktoré zodpovedajú osobným a podnikateľským cieľom,
- prevedenie cez všetky typy exitových fáz a stratégií, keď je na ne správne obdobie.

Zástupcovia inštitúcie pracujú so zakladateľmi startupov a pomáhajú im nielen s nastavením podnikateľskej stratégie, ale tiež so schopnosťami viesť tím prostredníctvom KPMG tréningového a rozvojového programu.

Neulogy, a.s. (www.neulogy.com) je súkromná spoločnosť, ktorá podáva pomocnú ruku inovatívnym projektom a firmám v začiatkoch ich podnikania. Ponúka dlhoročné skúsenosti a know-how v oblasti budovania a rozvoja firiem s globálnym potenciálom. Prostredníctvom širokej siete kontaktov a partnerstiev pretavuje nápady do úspešného podnikania. Cieľovou skupinou sú vedci, inovátori a podnikatelia, ktorí chcú uplatniť svoje nápady alebo vedecké výsledky v praxi, pričom ich projekty musia mať globálny potenciál.

Spoločnosť Neulogy poskytuje širokú škálu odborných služieb orientovaných na budovanie a rozvoj ich spoločností, či už ide o analýzy trhu, vypracovanie podnikateľského plánu, návrh a ochranu duševného vlastníctva, sprostredkovanie kontaktov a investície alebo riadenie finančných tokov. Organizuje každoročne súťaž Startup Awards (bližšie info na stránke: www.startupawards.sk).

Junior Chamber International (JCI) Slovakia (<http://www.jcsk.sk/>) je dobrovoľná nezisková organizácia, ktorá združuje mladých ľudí, od študentov vysokých škôl až po samostatných podnikateľov vo veku 18-40 rokov. Jej cieľom je podporovať chuť mladých ľudí do podnikania, chuť stále sa vzdelávať, pracovať na sebe, a tak sa stať úspešnými podnikateľmi alebo manažermi. JCI organizuje prednášky, semináre, diskusné kluby, manažérske hry, sympózia, vedecké súťaže na vysokých školách v SR, odborné semináre pre mladých podnikateľov, informuje ich o novej legislatíve, možnostiach získavania peňazí z Eurofondov, možnostiach získavania si obchodných partnerov na celom svete. Organizuje súťaže „Mladý inovatívny podnikateľ“ (Creative Young Entrepreneur Award) a „Študentská firma roka“.

Pre mladých podnikateľov ponúka bezplatne kontakty na medzinárodnú sieť mladých podnikateľov, pomoc pri sprostredkovaní obchodných kontaktov, organizuje semináre a školenia a zabezpečuje pre svojich aktívnych členov bezplatnú účasť na medzinárodných podujatiach JCI Európska a medzinárodná akadémia.

4.2.2.3 Inštitúcie venujúce sa podpore existujúcich firiem

BIC Bratislava, s.r.o. (www.bic.sk) – Podnikateľské a inovačné centrum BIC Bratislava bolo založené v roku 1991 a jeho cieľom je poskytovať podnikateľské a inovačné poradenstvo, finančné poradenstvo, investičné poradenstvo, poradenstvo v oblasti projektového manažmentu, napomáhať medzinárodnému technologickému transferu, regionálnemu rozvoju a podporovať rámcové programy EÚ pre výskum, vývoj a inovácie.

Spoločnosť poskytuje nasledujúce typy služieb pre MSP:

- Podnikateľské poradenstvo – manažment, financie, právo, technológie a inovácie, vstup na európske trhy, spracovanie podnikateľského plánu, získavanie finančných zdrojov a pod.
- Podpora transferu technológií
- Podpora pri účasti v EÚ programoch – pomoc pri príprave projektov, hľadanie partnerov pre európske programy zamerané na výskum, vývoj a implementáciu inovatívnych technológií.
- Ekonomicko-technologický prieskum pre MSP – podpora inovatívnych MSP so záujmom zvýšenia vlastnej inovatívnosti a konkurencieschopnosti prostredníctvom implementácie nových technológií v ich výrobnom procese alebo poskytovaní služieb.
- Networking – sprostredkovanie kontaktov v rámci sietí, v ktorých je BIC Bratislava aktívnym členom (napr. Enterprise Europe Network, The European BIC Network, PRO INNO Europe)

SOPK – Slovenská obchodná a priemyselná komora (www.sopk.sk) bola založená na základe zákona SNR č. 9/1992 Zb. o obchodných a priemyselných komorách v znení zákona NR SR č. 121/1996 Z. z. Členom SOPK sa môžu stať právnické a fyzické osoby, ktoré vykonávajú činnosť v hospodárskych odvetviach alebo majú svojim zameraním vzťah k podnikateľskej činnosti.

SOPK ako poverená národná organizácia vydáva osvedčenia o skutočnostiach dôležitých v právnych vzťahoch, ktoré vznikajú v medzinárodnom obchode (vydáva unifikovaný colný doklad – karnet ATA, ktorý umožňuje dočasný vývoz bez povinnosti skladať colný dlh a platiť poplatky v krajine určenia a overuje aj ostatné obchodné doklady ako obchodné faktúry, obchodné zmluvy).

SOPK zabezpečuje pomoc pri získaní informácií o európskej legislatíve o podnikaní a obchode, presadení sa na zahraničných trhoch, výbere efektívnejšieho spôsobu predaja tovaru alebo služby, hľadani nových trhov pre odbyt, odbornom raste firmy, presadení názorov firmy pri tvorbe koncepcií a legislatívy v danom odvetví alebo riešení obchodných sporov.

Služby, ktoré je možné využiť na základe členstva v SOPK:

- Možnosť účasti na akciách SOPK – výstavy a veľtrhy doma i v zahraničí, podnikateľské misie, semináre, školenia a kurzy, Kluby SOPK, komorové dni, rôzne obchodné stretnutia.

- Priestor na rozširovanie profesionálnych kontaktov prostredníctvom komorových databáz.
- Prístup k obchodným informáciám – databáza obchodných ponúk, informačná databáza podnikov.
- Poskytovanie informácií o jednotlivých programoch pomoci EÚ.
- Právne a colné poradenstvo.
- Zastupovanie podnikateľských záujmov.
- Nakupovať tovar a služby od zmluvných partnerov so zľavou.
- Osobné stretnutia a návštevy odborných podujatí doma i v zahraničí.

V rámci Bratislavského samosprávneho kraja ako súčasť SOPK pôsobí Bratislavská regionálna komora (BRK) SOPK.

ZPS – Združenie podnikateľov Slovenska (www.zps.sk) združuje podnikateľov a vo svojej činnosti sa ťažiskovo sústreďuje na zásadné otázky vytvárania a garantovania zodpovedajúceho podnikateľského prostredia. Je neziskovou organizáciou, vykonávajúcou svoju činnosť výlučne z príspevkov členov a darov domácich a zahraničných fyzických a právnických osôb. Podieľa sa na tvorbe a realizácii hospodárskej politiky štátu a na zákonodarnom procese, háji záujmy podnikateľov, vypracováva návrhy, podnety a ďalšie podania na zabezpečenie základných podmienok podnikania, voľného pohybu tovaru, služieb, kapitálu a pracovných síl na trhu.

ZMPS – Združenie mladých podnikateľov Slovenska (www.zmps.sk) – cieľom združenia je obhajovať záujmy mladých podnikateľov a podnikateliek v inštitúciách formujúcich podnikateľské prostredie v SR. Bolo založené v roku 2010 ako organizácia združujúca slovenských podnikateľov do 40 rokov. Hlavným dôvodom vzniku bola nedostatočná pozornosť venovaná podpore mladej generácie podnikateľov, v ktorej je budúcnosť podnikania na Slovensku. Vzhľadom na to, že mladým ľuďom nechýbajú dobré nápady, ale hlavne skúsenosti, kontakty a kapitál, má Združenie mladých podnikateľov Slovenska ambíciu vykonávať najmä aktivity, ktoré pomôžu zlepšiť tento stav.

Hlavné aktivity ZMPS:

- výmena skúseností a mentoring,
- networking mladých podnikateľov,
- pomoc s financovaním úvodných fáz podnikania,
- prezentácia úspešných príkladov z podnikateľskej praxe,
- identifikácia a odstraňovanie bariér v podnikaní mladých ľudí,

- organizácia súťaže Podnikateľský nápad roka
- organizácia projektu Byrokratický nezmysel roka
- organizácia podujatí – Klub riadenia (success stories), ZMPS meet up (neformálny networking, BMB Leitner akadémia (vzdelávacie semináre), Twin Entrepreneurs (za účelom získania manažérskeho, legislatívneho alebo kultúrneho know-how alebo nájdenia si rakúskeho partnera pre spoločné podnikanie).
- vydávanie publikácií pre mladých podnikateľov,
- prevádzka informačného portálu www.podnikajte.sk.

Podnikam.sk (www.podnikam.sk) je portál agentúry SITA, ktorý je online magazínom o podnikaní na báze dennej aktualizácie. Je možné tu nájsť odborné články na rôzne podnikateľské témy a užitočné rady pre podnikateľov.

ZÁVER

Potreba inovácií v podnikateľskom sektore je jednoznačná a inovácie pre podniky sú esencia na prežitie, zlepšovanie sa a tým získanie konkurenčnej výhody voči iným podnikom nielen na domácich ale aj na globálnych trhoch. Rast a zlepšovanie sa podnikov zlepšuje nielen ekonomické výsledky štátu, ale aj sociálne a životné podmienky obyvateľov. Dnešné podniky, či už veľké alebo malé, si musia uvedomiť, že ich súhra s výskumným a vedeckým svetom im dáva práve to, čo ich posúva ďalej a rieši ich každodenné problémy. Štát pre túto súhru musí vytvoriť podmienky, nástroje a motivačné prostriedky.